

Matrikelgården Berberg, g. nr. 123 - Terje Christensen

Buskap, utsæd og avling (korn og poteter i tønner) på matrikelgården Berberg, g. nr. 123

År	Hester	Storfe	Sa uer / geiter	Griser	Korn- utsæd	Korn- avling	Potet- utsæd	Potet- avling
1665	3	10-4	12		12	40		
1723	4	16	20		22			
1835	9	20	36 3	7	15		19 ¾	
1865	7	31	41	2	15 1/8	97 1/8	11 ¼	58

"Fullgård 1593, og sikkert en av de større gårdene i gammelnorsk tid med en sannsynlig skyld på ca. 50 øyre. Berberg var en av Fossum Jernverks frigårder i 1600- og 1700-årene, med særlige plikter overfor Verket, og til gjengjeld fritatt for en del andre byrder. Kvegskatt 1657 av 3 hester, 11 kuer, 10 ungfé, 18 sauer og lam, og 2 griser. 1665: Skyld 10 tønner, taksert til 3 ½ skippund. Tiende for alle slag 4 tønner korn. 1721: Skal levere 40 lester trekull årlig til Fossum Jernverk. 1723: Jorda i solli, for det meste tungdrevet. Ca. 1738: Skog på middels og dårlig grunn mot vest, på østsiden god og middels grunn med gammel furu- og gran bestand, deriblant ennå sag- og grovt bygningstømmer, lenger vest bare bjørk og yngre bestand av gran og furu."

Og:

"1865: Dyrket areal 374 mål, hvorav omtrent 2/3 lettdrevet, resten tungdrevet. Tilstrekkelig seterhavn, skog til salg av 12 tylfter bjelker eller tilsvarende last årlig, ½ mils tungvint drift til Hoppestadelva."

Og – **illustrasjon av gammel gårds eierforhold gjennom tidene:**

"Halvparten av Berberg, 5 tønner, tilhørte kongen 1585, de øvrige 5 tønners skyld var borgergods i første del av 1600-årene, og denne eiendomsfordeling kan godt gå tilbake til middelalderen. Iflg. et kongebrev fra år 1400 tilfalt ved deling 24 øyres skyld, eller omtrent halve gården, Olav Tordsson. Den første vi finner oppgitt som eier i nyere tid, er Christen Rytter i Skien som også oppføres som bruker, 1615-, sannsynligvis var også den foregående bruker, Gjert Jansen (Johansen), eier av denne parten.

Senere kom den på borgermester Jan Trinepols hånd (1643), Johan kapellan i Skien (1647, 1649), deretter ble de 5 tønnene delt med 2 1/2 tønne på soknepresten i Sauherad, herr Paul, 2 tønner på Peder Jensen og 1/2 tønne på Jacob Jacobsen, de to sistnevnte i Skien, ca. 1650-, Rasmus Hansen ble så eier av disse 5 tønner skyld igjen ca. 1670-, Mikkel Isaksen, ca. 1680-, Jørgen Holst, ca. 1685-.

Kronens halvpart av skylda ble først pantsatt til Fossum Jernverks eiere, riksadmiral Ove Giedde og Preben von Ahnen, og deretter solgt til dem, 1649-, Hans Iversen ble neste eier, ca. 1665-, Iver Hansen, ca. 1670-, Gerhard (Gjert) Hansen, 1680-, jernverkseier Peter Børting, ca. 1695-. Antagelig i forbindelse med oppgjøret etter Peter Børtings død 1702 ble Niels Josten eier av boets 5 tønner i Berberg, likesom han også ervervet de øvrige 5 tønner, og han overdro hele gården til Kai Børting, 1709-.

Neste eier var geheimeråd Adeler, 1717-, deretter de Adellerske arvingers etterfølger som eier av Fossum, grev Danneskiold Laurvig, 1730-, brødrene Deichman, 1734-, kanselliråd Herman Løvenskiold, 1739-. Fra nå av var gården i LøvenskioldFossums besittelse til annen halvdel av 1800-tallet.

Og - **brukere**

Olav (omtalt i 1398), Gjert Jansen, deretter hans enke Femia (1610, 1614), Christen Rytter, 1615-. Den virkelige bruker i Gjert Jansens og Christen Rytters tid har trolig vært Torgier, som omtales 1611 og 1626. Neste bruker var Mogens Tronsen, 1627-.

2 bruk fra ca. 1665. - Bruket til Mogens ble overtatt av Steen g.m. 1) Anne Mogensdatter
2) Anne Gulbrandsdatter fra Stegen under Hoppestad, ca. 1665-.

3 bruk fra ca. 1693. Steens bruk ble overtatt av eieren Peter Børting, ca. 1695-, Gunder Haraldsen g.m. Maren Olsdatter fra Løberg, 1699-, Knud, 1723-, Jan Nielsen, ca. 1746-, Niels Jansen g.m. Johanne Andersdatter, ca. 1762-, Hans Jørgensen, 1765-. Ved delingen ca. 1665 ble det andre bruket overtatt av Harald Mogensen g.m. Maren, ca. 1665-, lensmann Peder Christensen g.m. Maren Haraldsdatter\ 1710-, Harald Pedersen g.m. Karen Olsdatter, 1753-, Mogens Tevesen g.m. Marthe Abrahamsdatter, ca. 1760-.

Ved delingen ca. 1693 ble det nye bruket overtatt av Ingebret Gundersen fra Dyrkoll g.m. Karen Steensdatter, ca. 1693-. Dette bruket ble visstnok slått sammen med Knud Berbergs i 1720-årene, og fra da av var det bare 2 bruk til 1760-årene, da den daværende eier, kammerherre Herman Løvenskiold, delte hele matrikelgården i 4 bruk, hvert på 2 ½ tønnes skyld, senere betegnet med løpenr. 420, 421, 422 og 423. - L. nr. 420 overtok Peder Sivertsen g.m. Aaste Olsdatter, ca. 1769-, Ole Amundsen fra Søli g.m. Gunild Zachariasdatter, 1773-. L. nr. 421, Niels Jensen fra Høymyr g.m. Anne Olsdatter, ca. 1770-, Rasmus Christophersen g.m. 1) Anne ielsdatter 2) Karen Aslaksdatter, 1791-. L.nr. 422, Jens Amundsen fra Søli g.m. Marie Larsdatter, ca. 1766-, Halvor Bjørnsen Fjeldalen g.m. Anne Magdalene Gregoriusdatter, 1783-. L. nr. 423, Tollef Amundsen fra Søli g.m. Maren Gundersdatter, ca. 1766-, Erik Abrahamsen g.m. Margarethe Tollefsdatter, ca. 1790-.

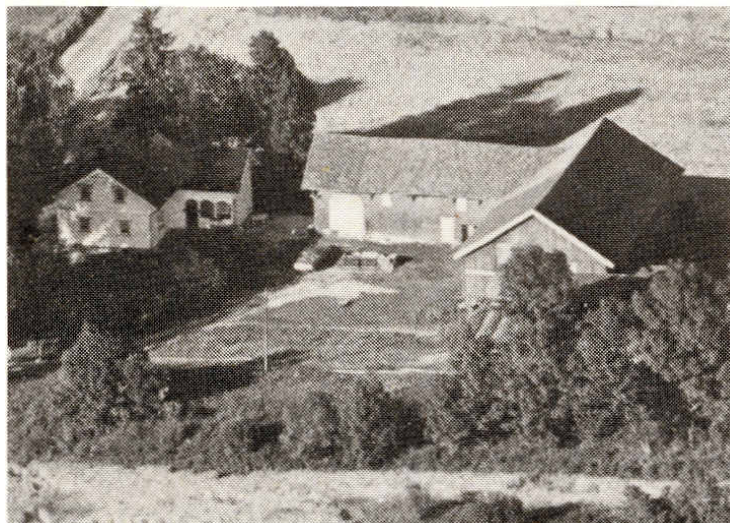
Matr. 1801: Berberg 10 tønner, eier kammerherre Løvenskiold, brukere Ole Amundsen, Rasmus Christophersen, Halvor Bjørnsen og Tollef Amundsen, med 2 ½ tønne hver. Løpenr. 420, 422 og 423 tilhørte fortsatt Løvenskiold-Fossum til 1870-årene, da de ble slått sammen til 2 bruk, br.nr. 1 og br.nr. 2, og litt senere frasolgt. Husmannsplassene Langerød, Åsen og 2 Haugen-plasser ble skyldsatt som bruk med løpe nr. 424 ved matrikuleringen 1838 og frasolgt 1860- og 1870-årene.

L.nr. 420: Brukere: Etter Ole Amundsen, Zacharias Olsen g.m. Magnild Simonsdatter Lund, 1807-, Ole Zachariassen og brukeren av l.nr. 423, Ole Jensen, ca. 1845-, Isak Olsen g.m. Kirsten Gulliksdatter fra Siljan, 1864-, Andreas Gregoriussen g.m. Karen Zachariasdatter, ca. 1870-.

L.nr. 421: Brukere: Etter Rasmus Christophersen, Arve Nielsen fra Hogstad i Siljan g.m. foreg:s enke Karen Aslaksdatter, 1820 -.

L.m. 422: Brukere: Etter Halvor Bjørnsen, Amund Olsen g.m. HedvigJensdatter Kleven, 1804-, Jacob Abrahamsen g.m. foreg:s enke Hedvig Jensdatter, 1821-, iels Halvorsen g.m. Marthe Nielsdatter, 1831-, Mathias Sørensen, 1850-, Jacob Thorstensen g.m. Inger Andrine Berntsdatter, 1852-, Ole Gundersen fra Siljan g.m. Maren Guttormsdatter, 1863-.

L.nr. 423: Brukere: Etter Erik Abrahamsen, Ole Jensen g.m. Margrethe Eriksdatter, ca. 1820-, Isak Olsen, ca. 1870-.

Br.m. 1 (l.nr. 420, 421, 422, 423a)
(a), Berberg, Berberg søndre

Merknad: Gjerpen Bygds Historie bind III er en fyldig gård og slektshistorie.

Gard Strøm har under arbeid en rikholdig database for gårds og slektshistorie i Gjerpen. Internettadr. www.gamlegjerpen.no